

המחלקה ללימודי המזרח התיכון

(סימן מחשב 124)

מטרת הלימודים

המחלקה ללימודי המזרח התיכון מעניקה ידע על המזרח התיכון במגוון היבטים: היסטוריה, פוליטיקה, חברה, דת, תרבות, כלכלה, שפות וספרות, מהופעת האסלאם במאה השביעית ועד ימינו. מטרה נוספת היא הקניית מיומנויות למידה ושיטות מחקר בהיסטוריה, במדעי התרבות ובמדעי החברה, וטיפוח חשיבה ביקורתית. כמו כן, המחלקה שמה דגש על לימוד השפה הערבית בגישה חדשנית ככלי מחקר ותקשורת.

מבנה הלימודים

- תכנית דו-מחלקתית (54 נק"ז)
- תכנית מחלקה ראשית (80 נק"ז)
- חטיבת לימודים מורחבת (28 נק"ז)

תכנית הלימודים

תכנית דו-מחלקתית (54 נק"ז)

שנה א'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
124-1-0011	מבוא למזרח התיכון : מהנביא מוחמד ועד עליית האימפריה העות'מאנית	2	2	4	4	א'
124-1-0031	מבוא לדת האסלאם	2	2	4	<u>4</u>	א'
124-1-0137	ערבית בערבית : מיומנויות יסוד	6	-	6	<u>3</u>	א'
124-1-0021	מבוא למזרח התיכון המודרני	2	2	4	4	ב'
124-1-0041	מבוא לתולדות האימפריה העות'מאנית	2	2	4	4	ב'
124-1-0051	ערבית בערבית : מיומנויות תקשורת	6	-	6	3	ב'

תנאי מעבר

תנאי מעבר בכל קורס הוא ציון 56 לפחות, ותנאי מעבר משנה לשנה הוא ממוצע ציונים שנתי של 65 לפחות.

שנה ב

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
	פרו-סמינר	4	-	4	4	א'//ב'//שנתי
124-1-0448	ערבית בערבית: מיומנויות למידה ומחקר	6		6	3	א'
124-1-0178	ערבית בערבית: מיומנויות הבעה ויצירה	6		6	3	ב'

תנאי מעבר

תנאי מעבר בכל קורס הוא ציון 56 לפחות, ותנאי מעבר משנה לשנה הוא ממוצע ציונים שנתי של 65 לפחות.

שנה ג'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
	קריאת טקסטים	4	-	4	4	א'//ב'//שנתי
	קורס בחירה מהחטיבה לשפה ותרבות ערבית (137) / *התנסות מעשית (פרקטיקום)	2	-	2	2	
		4		4		
	סמינר	4	-	4	4	א'//ב'//שנתי

קורסי בחירה

שיעורי הבחירה במחלקה מיועדים לסטודנטים בכל השנים.

בתכנית דו-מחלקתית היקף נקודות הזכות בשיעורי הבחירה הינו 12 נק"ז.

לפטורים מלימודי ערבית שנה א' היקף נקודות הזכות בשיעורי הבחירה הינו 18 נק"ז.

לפטורים מלימודי ערבית שנים א' וב' או דוברי ערבית שפת אם, היקף נקודות הזכות בשיעורי הבחירה הינו 24 נק"ז. *סטודנטים אשר יבחרו בקורס "התנסות מעשית" יחויבו בפחות 2 נק"ז משיעורי הבחירה, בהתאם לרמת הפטור בעברית.

לימודי הערבית

מסיימי 5 יחידות לימוד בערבית או בעלי רקע בערבית במסגרות אחרות (כשפה שנייה, לא כשפת אם) נדרשים לעבר בחינת בקיאות בערבית (בכתב ובעל-פה) במטרה לקבוע את רמת הידע שלהם ולהתאים את תכנית הלימודים. אם יימצא שהם זכאים לפטור מלימודי ערבית (בסמכות אחראי לימודי הערבית במחלקה) הם יהיו חייבים בהשלמת נק"ז מקורסי "קריאת טקסטים" או קורסי הבחירה של המחלקה ללימודי המזרח התיכון (124) ו/או החטיבה לשפה ותרבות ערבית (137). בחירת הקורסים תעשה בתיאום מול מזכירות המחלקה ואחראי לימודי הערבית במחלקה.

דוברי ערבית שפת אם

סטודנטים דוברי ערבית שפת אם פטורים מלימודי ערבית בשנים א' וב' ומחויבים בהשלמת 24 נק"ז מקורסי הבחירה במחלקה. אין פטור מקורסי "קריאת טקסטים".

תכנית מחלקה ראשית (80 נק"ז)

הקבלה למסלול ראשי נקבעת באמצעות המחלקה (ולא דרך מדור רישום). על הסטודנט/ית להגיש לוועדת הוראה של המחלקה טופס מעבר בכתב במזכירות המחלקה. ניתן לעבור למחלקה ראשית עד תום שנה א'.

שנה א'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
124-1-0011	מבוא למזרח התיכון : מהנביא מוחמד ועד עליית האימפריה העות'מאנית	2	2	4	4	א'
124-1-0031	מבוא לדת האסלאם	2	2	4	<u>4</u>	א'
124-1-0137	ערבית בערבית : מיומנויות יסוד	6	-	6	3	א'
124-1-0021	מבוא למזרח התיכון המודרני	2	2	4	4	ב'
124-1-0041	מבוא לתולדות האימפריה העות'מאנית	2	2	4	4	ב'
124-1-0051	ערבית בערבית : מיומנויות תקשורת	6	-	6	3	ב'

תנאי מעבר

תנאי מעבר בכל קורס הוא ציון 56 לפחות, ותנאי מעבר משנה לשנה הוא ממוצע ציונים שנתי של 65 לפחות.

שנה ב'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
	2 פרו-סמינרים	8	-	8	8	א'/ב'/שנתי
124-1-0448	ערבית בערבית : מיומנויות למידה ומחקר	6	-	6	3	א'
124-1-0178	ערבית בערבית : מיומנויות הבעה ויצירה	6	-	6	3	ב'

ניתן להשלים את לימודי הפרו-סמינר בשנים ב' וג'.

תנאי מעבר

תנאי מעבר בכל קורס הוא ציון 56 לפחות, ותנאי מעבר משנה לשנה הוא ממוצע ציונים שנתי של 65 לפחות.

שנה ג'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
	קריאת טקסטים	4		4	4	א'/ב'/שנתי
	2 סמינרים	8		8	8	א'/ב'/שנתי
	קורס בחירה מהחטיבה לשפה ותרבות ערבית (137) / *התנסות מעשית (פרקטיקום)	2 4	-	2 4	2	

קורסי בחירה

שיעורי הבחירה במחלקה מיועדים לסטודנטים בכל השנים.
בתכנית מחלקה ראשית היקף נקודות הזכות בשיעורי הבחירה הינו 30 נק"ז.
לפטורים מלימודי ערבית שנה א' היקף נקודות הזכות בשיעורי הבחירה הינו 36 נק"ז.
לפטורים מלימודי ערבית שנים א' וב' או דוברי ערבית שפת אם, היקף נקודות הזכות בשיעורי הבחירה הינו 40 נק"ז. *סטודנטים אשר יבחרו בקורס "התנסות מעשית" יחויבו בפחות 2 נק"ז משיעורי הבחירה, בהתאם לרמת הפטור.

לימודי הערבית

מסיימי 5 יחידות לימוד בערבית או בעלי רקע בערבית במסגרות אחרות (כשפה שנייה, לא כשפת אם) נדרשים לעבר בחינת בקיאות בערבית (בכתב ובעל-פה) במטרה לקבוע את רמת הידע שלהם ולהתאים את תכנית הלימודים. אם יימצא שהם זכאים לפטור מלימודי ערבית (בסמכות אחראי לימודי הערבית במחלקה) הם יהיו חייבים בהשלמת נק"ז מקורסי "קריאת טקסטים" או קורסי הבחירה של המחלקה ללימודי המזרח התיכון (124) ו/או החטיבה לשפה ותרבות ערבית (137). בחירת הקורסים תעשה בתיאום מול מזכירות המחלקה ואחראי לימודי הערבית במחלקה.

דוברי ערבית שפת אם

סטודנטים דוברי ערבית שפת אם פטורים מלימודי ערבית בשנים א' וב' ומחויבים בהשלמת 24 נק"ז מקורסי הבחירה במחלקה. אין פטור מקורסי "קריאת טקסטים".

חטיבת לימודים מורחבת (28 נק"ז)

שנה א'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
124-1-0031	מבוא לדת האסלאם	2	2	4	<u>4</u>	א'
124-1-0021	מבוא למזרח התיכון המודרני	2	2	4	4	ב'
124-1-0041	מבוא לתולדות האימפריה העות'מאנית	2	2	4	4	ב

תנאי מעבר

תנאי מעבר בכל קורס הוא ציון 56 לפחות, ותנאי מעבר משנה לשנה הוא ממוצע ציונים שנתי של 65 לפחות.

שנה ג'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
	סמינר	4			4	א'/ב'//שנתי

קורסי בחירה

שיעורי הבחירה במחלקה מיועדים לסטודנטים בכל השנים. בתכנית חטיבת לימודים מורחבת היקף נקודות הזכות בשיעורי הבחירה הינו 12 נק"ז.

חטיבה בדגש על יהודים ונוצרים בחברות מוסלמיות

המעוניינים בחטיבה בדגש על לימודי יהודים ונוצרים בתרבויות האסלאם נדרשים לתאם ייעוץ מוקדם במחלקה.

חלוקת הקורסים במהלך השנים א' ו-ב', תקבע בייעוץ האישי.

תוכנית זו (28 נק"ז) מיועדת גם לתלמידים הלומדים במסלול ללימודים רב תחומיים (147) ובתנאי שעמדו בתנאי הקבלה.

חובה לקרוא את פרק תקנון הפקולטה לתואר ראשון

לימודים לתואר שני במחלקה ללימודי המזרח התיכון

(סימן מחשב 2-124)

מטרת הלימודים

המחלקה ללימודי המזרח התיכון מציעה תכנית מגוונת ורב תחומית לתואר מוסמך בלימודי המזרח התיכון. מגמה זו מתבטאת בדגש על שילוב בין מתודות שמקורן במחקר ההיסטורי לבין כאלה שמוצאן במדעי החברה, הלשון והספרות וכן בהיצע הקורסים המדגישים היבטים היסטוריים, תרבותיים וחברתיים בחקר המזרח התיכון.

הלימודים לתואר שני במחלקה ללימודי המזרח התיכון מתנהלים בשני נתיבי לימוד: מחקרי (עם תזה) וכללי (ללא תזה). תכנית הקורסים היא מובנית. קבוצות הסטודנטים בשני המסלולים ילמדו ביחד את כל מערכת השעות, ולהוציא מקרים מיוחדים באישור ראש ועדת תארים מתקדמים ולמעט תלמידי/ות מסלול יהודים ונוצרים בתרבויות האסלאם, לא תתאפשר בחירת קורסים. אופי קורסי התואר השני שונה מאופיים של קורסי התואר הראשון. מטרת תכנית הקורסים היא לצייד את הסטודנטים/יות במסד ידע המתאפיין בפרספקטיבות רוחביות, בין-תחומיות וחשיבה מתודולוגית.

משך הלימודים

הלימודים בתואר שני נמשכים **שנתיים**.

בנתיב הכללי (ללא תזה), על הסטודנטים לסיים בהצלחה את חובות השמיעה ולהיבחן בבחינת גמר בתום השנה השנייה.

בנתיב המחקרי (עם תזה), על הסטודנטים להגיש הצעת מחקר עד תחילת השנה השנייה ללימודים. במקרה הצורך ועדת המוסמכים המחלקתית תאשר הארכה, אולם בכל מקרה לא תינתן הארכה מעבר לסוף סמסטר א' של השנה השנייה ללימודים. על הסטודנטים לסיים את חובות השמיעה ולהגיש את עבודת הגמר לשיפוט עד תום השנה השנייה ללימודים.

ועדת המוסמכים המחלקתית רשאית לאשר הארכה לשנה נוספת שלישית לצורך השלמת כתיבת עבודת הגמר, בהתאם לדו"ח ההתקדמות במחקר.

מי שלא יסיימו את כתיבת עבודת הגמר בתום השנה השלישית ללימודיהם יחויבו להשלים את מניין הנקודות הנדרשות לנתיב הכללי במקביל לכתיבת עבודת הגמר, כך שבתום שנה זו תתאפשר סגירת תואר בנתיב הכללי אם עבודת הגמר לא תוגש לשיפוט.

לא תאושר שנה חמישית לתואר שני באף אחד מנתיבי הלימודים אלא במקרים חריגים ביותר. המשמעות היא שמי שלא יגיש את עבודת הגמר ולא ישלים את הנקודות לסגירת תואר, לימודיו יופסקו ללא שיקבל תואר.

הנתיב המחקרי

תכנית הלימודים בנתיב זה כוללת ארבעה קורסי חובה: קורס מתודולוגי: "גישות ושיטות בחקר המזרח התיכון המודרני"; סדנה בכתיבת הצעת מחקר; סדנה בכתיבת עבודת גמר; סמינר מחלקתי; וחמישה קורסי סמינר (בשניים מהם תוגש עבודה בהיקף של סמינריון ובשלושה הנוספים עבודה בהיקף של רפראט). תכנית הקורסים היא מובנית, אין אפשרות בחירה ולא ניתן ללמוד קורסים ברמת תואר ראשון או קורסים במחלקה אחרת ללא אישור מאת יו"ר הוועדה לתארים מתקדמים.

תכנית הלימודים בנתיב המחקרי

קורסי השלמה יקבעו בהתאם לרקע האקדמי של המועמדים.

שנה	מספר הקורס	שם הקורס	נק"ז
א'	124-2-0188	סדנה בכתיבת הצעת מחקר	0
א'	124-2-0251	גישות ושיטות בחקר המזרח התיכון המודרני – א'	2
א'	124-2-0261	גישות ושיטות בחקר המזרח התיכון המודרני – ב'	2
א'	124-2-0351	סמינר מחלקתי א' – שנה א'	0
	124-2-0361	סמינר מחלקתי ב' – שנה א'	
ב'	124-2-0198	סדנה בכתיבת עבודת גמר	0
ב'		סמינר מחלקתי א' – שנה ב'	0
		סמינר מחלקתי ב' – שנה ב'	
		סה"כ נק"ז קורסי חובה	4
		5 סמינרים	20
ב'	124-2-9991	עבודת גמר (סמס' א)	6
	124-2-9992	עבודת גמר (סמס' ב)	6
ג'	124-2-7777	כתיבת עבודת גמר (סמס' א')	ללא נק"ז
	124-2-7778	כתיבת עבודת גמר (סמס' ב')	
		*סטודנטים שלא יצליחו להשלים את כתיבת עבודת הגמר שלהם עד תום שנה שנייה	
		*בכפוף לאישור וועדת מוסמכים מחלקתית	
סה"כ לתואר			36 נק"ז

הרכב הציון הסופי לתואר:

קורסים	50%
עבודת גמר	50%

הנתיב הכללי

תכנית הלימודים בנתיב זה כוללת קורס חובה מתודולוגי: "גישות ושיטות בחקר המזרח התיכון המודרני" ושמונה קורסי סמינר (בשלושה מהם תוגש עבודת סמינר ובחמישה הנוספים תוגש עבודת רפראט)*. תכנית הקורסים היא מובנית, אין אפשרות בחירה במחלקה. ניתן ללמוד קורס סמינר ברמת תואר ראשון או קורס ברמת תואר שני במחלקה אחרת בהיקף של 4 נק"ז. להוציא מקרים חריגים באישור יו"ר הועדה לתארים מתקדמים.

בחינת גמר: על הסטודנטים להיבחן בבחינת גמר בכתב בתום השנה השנייה ללימודים, ובתנאי שיסיימו חובות שמיעה בתואר (ממוצע קורסים 75 לפחות). בחינת הגמר תכלול שני נושאים שיוקצו לסטודנטים בצירוף ביביליוגרפיה מתאימה ללימוד עצמי. הבחינה תיבדק על ידי שני מרצים מהמחלקה, ושקלול הציונים של שניהם יהווה את ציון הבחינה. ציון עובר בבחינה הינו 75. יש לקבל ציון עובר בכל אחת מהשאלות בנפרד.

קורסי השלמה יקבעו בהתאם לרקע האקדמי של המועמדים.

שנה	מספר הקורס	שם הקורס	נק"ז
א'	124-2-0251 124-2-2061	גישות ושיטות בחקר המזרח התיכון המודרני - א' גישות ושיטות בחקר המזרח התיכון המודרני – ב' (קורס חובה)	2 2
א' ו- ב'		8 סמינרים ניתן ללמוד סמינר בהיקף של 4 נק"ז מתואר ראשון או קורס ברמת תואר שני במחלקה אחרת	32
ב'		בחינת גמר	0
סה"כ לתואר			36 נק"ז

הרכב הציון הסופי לתואר

קורסים	80%
בחינת גמר	20%

חובה לקרוא את פרק תקנון הפקולטה לתואר השני